

Az igazságügyi-minister rendelete az e. f. kir. törvény- székekhez az urbéri viszonyok rendezése ügyében.

Az urbéri kapcsolatból fennmaradt jog- és birtokviszonyok rendezéséről szóló 1871. évi LIII. t. cz. 48. §-a értelmében, a volt földesurak a legelő, erdő és nádas elkülönítése iránti pert köteleztettek ezen törvény hatályba léptét követő egy év alatt megindítani, illetőleg újabb folyamatba tenni; — a mennyiben pedig ezen kötelezettségüknek a volt földesurak eleget nem tettek, a kir. törvényszékek kötelemvé vált, az érintett természetü pereket, a mulasztó volt földesurak költségére, e célzatra kinevezendő gondnokok által folyamatba tétetni.

Az érintett pereknek a volt földesurak által leendő megindítása, illetve újabb folyamatba tétele iránt kitüzött határidő letelvé, felhivom a kir. trvszék, hogy a mennyiben az érintett törvény hatályba léptét követett egy év alatt folyamatba nem tett elkülönítési pereknek gondnokok általi megindítására nézve eddigelé nem intézkedett volna — az érintet §. rendelkezésének saját hatáskörében mielőbb fogamatot szerezzen, s a kir. trvszék területéhez tartozó azon községekről, melyekben a legelő, erdő, nagy nádas elkülönítése iránti per az 1871. LIII. t. cz. hatályba léptéig még be nem fejeztetett, a $\frac{1}{2}$. alatti minta szerint kimutatást készítsen, s annak rovatait pontosan kitöltvén, azokat jelen rendeletem folytán tett intézkedéseiről szóló jelentése kíséretében hozzám mielőbb terjeszse fel.

Budapest, február 7. 1873.

Változások az államerdészeti szolgálat körében.

F. é. január-hó 1-től kezdve a pénzügyministerium erdészeti főosztályát **Wagner** Károly főerdőtanácsos vezeti. Az erdőgazdasági ügyek kezelési és személyzeti ügyeit úgy mint előbb két ügyosztály végzi, az egyikhez tartoznak a magyar-erdélyországi erdők, oda értve a magyar határővidéki erdőket is, és a selmeczi erdőakadémia ügyeit, ennek előadója **Bedő** Albert főerdőmester; a másikhoz tartoznak a horvát-slavonországi erdők, ide értve a horvát határővidéki erdőket is, ennek előadója **Scherffel** Samu főerdőtanácsos. Ez év elején a Duna, Tisza és a Maros közt lévő délmagyarországi kincstári birtokok helyi kezelésénél szintén változás történt, mennyiben a korábban fennállott temesvári, lippai, csatádi, kulai, zombori és pécskai jószágigazgatóságok összevonattak, s helyökbe csak négy új igazgatóság szerveztetett, u. m. : a temesvár-karansebesi, melyhez a temesvári igazg. alatt állott rékási erdőhivatal korábbi területén kívül az egész magyar határővidéken lévő, s korábban a temesvári katonai főparancsnokság által kezelt állami erdők és a lippai jószágigazgatóság alatt állott lugosi erdőhivatal erdőségei csatoltattak; a nagy-beckereki, melyhez erdők nem tartoznak; a zombori, melynek erdőterülete a határővidékből 2 pagonnyal szaporodott, és a pécskai, melyhez az alatta állott pécskai erdőhivatal területén kívül, a korábbi lippai igazgatóságtól, a Maros mentén lévő és a lippai erdőhivatal által kezelt erdők csatoltattak. Ő Felseége által jószágigazgatókká kir. tanácsosi címmel következők nevezettek ki : Temesvár-Karansebesre : **Maltsék** Gusztáv, korábbi jószágigazgató Kulán; Nagy-Beckerekre : báró **Podmaniczky** Armin, korábbi jószágigazgató Csatádon; Zomborra : báró **Majthényi** József, korábbi jószágigazgató ugyanott. Aradra áttétetett a korábbi pécskai jószágigazgató és osztálytanácsos **Érkövy** Adolf.

Egy ritka növésű gyepű bodza.

(Sambucus Nigra L.)

Nem annyira rendkívüli méretei, mint inkább külalakja folytán a maga nemében meglepő ritka jelenetet tüntet elő egy a lippai „magyar királyhoz“ címzett vendégfogadó kertjében teljes épségben diszló gyepű, — vagy közönséges, nyelven, fekete bodzafa.

Miglen nálunk ezen bodzafa-nem rendesen csak mint cserje fordul elő, addig ez alakzatánál, sudar növésénél fogva valóban csinos lombfának nevezhető.

Ezen magból kelt bodzafának törzshossza 12' koronájának magassága 13' és eszerint a egész fa hosszmérete 25 bécsi láb. A gyök átmérője $12\frac{1}{2}$ " , derékvastagsága 11" , miglen a törzsvastagsága az elágazásnál 10 hüvelyknyi.

Ernyőjét 7 törzság tartja, melynek ketteje 7" , ketteje 6" és a többi három 5 hüvelyknyi átmérőjű.

Koronájának átmérője 18 láb és eszerint ernyőtere kerek számmal 7 négyszögöl.

A törzs, mely már több rendű sérülésnek volt kitéve, első tekintetre úgy tűnik elő, mintha két gyökág összeforradásából keletkezett volna. Mi azonban nem úgy van, mert a törzsön rézsutosan átvonuló mélyedés csak is inkább annak csavarszerű növekvését igazolja.

Különben úgy a törzs, mint a falombozata üde kinézésű és teljes erejű növekvésnek örvend; életkorát 40—50 évre becsüljük.

A figyelmes szemlélőnek az egészből különösen a fa külalakzata fog leginkább feltűnni, mely eltérve a bodzafák rendes alakjától, inkább egy szép terebélyes hársfára emlékeztet; mely jelenségénél fogva az „Erdészeti Lapok“ tisztelt olvasó közönségének, kivált azoknak, kik az erdészeti növénytantal foglalkoznak, szintén bemutatni kívántuk.

Frank Pál.

A szél egyik jó hatása a növényekre.

A tavaszi szelek idején gazdáktól, erdészektől s még a virágkedvelő leányoktól is nem egyszer hallunk oly megjegyzést, hogy ez a gonosz hideg szél tönkre teszi szőlőink hajtását, megfagyasztja a most ültetett fiatal fákat, vagy előli hidegével azon gyöngé virágokat, melyeket urnőjük télen át lankadatlan gondjának éltető melegével ápolt.

Noha igaz, hogy szél urfi a cigányt is arra kényszeríti, hogy köpenyét testéhez szorítsa, midőn pedig vihar természetű minőségben lép fel, a halomra döntött szép fenyők életének kioltásával az erdészeknek szintén tetemes károkat okoz: még is tavasz idején, midőn oly sokszor aggódva félünk a fagytól, nem egyszer tesz kellemes szolgálatot növényeinknek az által, hogy őket a megfagyás veszélyétől megóvja.

A szél e jó tulajdonsága, melylyel a növénytenyészetnek elismerést érdemlő segélyére van, abból áll: hogy azon derült tavaszi és őszi éjeken, midőn a hőmérő a null-ponton alul száll és a szabadban álló víz felszínén is jégvárta képződik s növényeink elfagyása szél hiányában kimaradhatlan lenne, akkor az alig kifejlődött gyenge növény levelek, melyek az állati tüdőhöz is hasonló rendeltetéssel bírnak, a szél gyámolítása folytán diadallal állják ki a hideget; mi akként magyarázható, hogy a szél a légköri csapadékoknak a levelekre való leülepedését megakadályozza, s így azokon a megfagyásra alkalmas viz vagy harmat nem képződhetvén, ez által a megfagyás veszélye is el van háritva.

E sorok irójának volt alkalma arról meggyőződni, hogy oly szőlők-, barack- és tölgyfák, melyek szél nem járt, vagy attól védett mélyedésekben voltak, a fagy hervasztó sulyát érezték, míg azok, melyek szélnek kitett helyzetben voltak, ugyanazon időben teljesen épen maradtak.

B.